
ПРАВНИ И СЧЕТОВОДНИ АСПЕКТИ НА ДАНЪК „УИКЕНД“ В СВЕТЛИНАТА НА ЗАКОНА ЗА КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ

Валентина Станева¹, Любка Ценова²
valiastaneva@abv.bg, lubka_tzenova@abv.bg

¹ВТУ „Тодор Каблешков“, гр. София, ул. „Гео Милев“ 158,
²МВБУ, гр. Ботевград, ул. „Гурко“ 14,
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Ключови думи: данък уикенд, разходи в натура, лично потребление, дълготрайни активи, пропорционално приспадане на данък.

Резюме: С приетите изменения в Закона за корпоративното подоходно облагане (ДВ бр. 75/2016 г.) в Република България се прецизира прилагането на данък „уикенд“. Целта е да се създаде механизъм за облагане на личното ползване на фирмени активи, отчитани под формата на разходи в натура, свързани със собствени, наети или предоставени за ползване такива. Направените изменения и допълнения в данъчното законодателство са обосновани с необходимостта от хармонизиране на нашето данъчно законодателство с трайно установената европейска практика в тази област при облагане с данък върху печалбата.

Към момента няма създадена методика за прилагане на новите закони изисквания към личното ползване на фирмени активи при формиране на данъчния финансов резултат, като базов компонент на данъчната основа на данъка върху печалбата. Налице е неяснотата около неговото правно прилагане и счетоводно отразяване. Съгласно закона са предвидени три алтернативни правни възможности, от които данъчно задължените лица могат да прилагат, ако са решили да използват даден фирмен актив, както за лични, така и за фирмени нужди.

Целта на настоящия доклад е да се предложат възможни варианти за коректно правно и счетоводно интерпретиране на данък „уикенд“ в светлината на промените, предвидени в данъчното законодателство в сила от началото на 2017 г. Настоящето научно изследване ще допринесе за изясняване на правните и счетоводните изисквания за прецизно прилагане на данъчното законодателство по отношение на този нов данък.

В настоящата разработка разглеждаме правната регулация и счетоводното прилагане на данъка върху разходи за лични нужди по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО). Данъкът, известен извън академичните среди като „данък уикенд“ е уреден за целите на данъчно облагане по ЗКПО като нов самостоятелен вид пряк данък под наименованието „данък върху разходите в натура“.

Нормативното му основание е свързано с чл. 16 (1) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета относно общата система на данъка върху добавената стойност.¹

Във връзка с необходимостта от хармонизиране на българското данъчно законодателство с изискванията на правото на ЕС по отношение на данъчното облагане на стоки и/или услуги за лично ползване, законодателят направи промени в два закона – в ЗКПО и в Закона за данък върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ). В ЗКПО промените бяха добавени в Част четвърта „Данък върху разходите“, както и в някои разпоредби на ЗДДФЛ². Данъкът върху разходите, предоставени в натура има свой обект на облагане, данъчно задължени лица, ред за определяне на данъчната основа и данъчната ставка.

1. Обект на облагане на данъка

Законодателят е определил, че **обект на облагане** с данък върху разходите са разходите в натура.

В натуралните разходи, които са обект на данъка, се включват тези активи (превозни средства, недвижимо имущество и други активи – като iPhone, iPad, laptop и други подобни), които се ползват едновременно, както за служебни, така и за лични цели³. Следва да се отбележи, че на облагане подлежат само тези разходи в натура, които са **документално обосновани** и са свързани с посочените активи.

Други разходи в натура, които **са обект** на облагане са представителните разходи⁴, свързани с дейността; социалните разходи, предоставени в натура на работници и служители; разходите за вноски (премии) за допълнително доброволно осигуряване, както и за доброволно здравно осигуряване и/или за застраховки „Живот“; разходите за ваучери за храна. Социалните разходи, различни от тези в натура, които представляват доход на физическо лице, са облагаеми по реда на ЗДДФЛ.

2. Данъчно задължени лица

Данъчно задължените лица за данъка върху разходите за лично ползване, предоставени в натура, са всички „всички работодатели или възложители по договори за управление и контрол или по правоотношения за полагане на личен труд по смисъла на § 1, т. 26, буква „и“ от допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица“⁵.

В чл. 207, ал. 3 от ЗКПО са изчерпателно изброени лицата, които законодателят е включил в кръга на **данъчно задължените лица**. **Към тях се отнасят** работодателите, възложителите по договори за управление и контрол на фирмата (наети лица); лица, които имат правоотношения за полагане на личен труд, независимо от основанията за възникване на тези правоотношения. Към лицата, които имат правоотношение за полагане на личен труд се отнасят съдружници, член-кооператори, както и акционери, притежаващи повече от 5 на сто от капитала на акционерното дружество, когато полагат личен труд в дружествата и кооперациите, в които те са съдружници, член-кооператори или акционери, независимо от основанията за

¹ ОВ L 347, 11.12.2006 г., Директива (ЕС) 2016/856 на Съвета от 25 май 2016 година, ОВ L 142, 31.5.2016 г., р. 12. /за подробности виж доклада „Правни и счетоводни аспекти на данък „уикенд“ по Закона за данък върху добавената стойност“ в XXIII Международна научна конференция „Транспорт 2017“/.

² Данъчното третиране на разходите по ЗДДФЛ във връзка със ЗКПО не е предмет на настоящото изследване. Връзката със ЗДДФЛ е посочена само за прецизност.

³ Вж. § 1, т. 83 ЗКПО.

⁴ Прилагането на данъчното облагане е затруднено от отсъствието на определение на понятието „представителни разходи“ в закона. Ето защо данъчно задължените лица трябва да се съобразят с разпоредбата на чл.62 от ППЗДДС. Определение на понятието „представителни разходи“ се съдържа в чл. 35, ал.1 от ЗКПО /отм. 2006 г./.

⁵ Вж. чл. 207, ал. 3 от ЗКПО.

възникване на правоотношенията⁶. Следва да отбележим, че качеството „данъчно задължено лице“ възниква независимо от прилаганото данъчно облагане (с корпоративен данък или с алтернативен данък по реда на ЗКПО) на съответната фирма; както и независимо от вида на извършваната от фирмата дейност (стопанска или нестопанска) и независимо от това дали фирмата извършва или не извършва дейност.

3. Данъчна основа

Данъчната основа за определяне на данъка върху разходите, предоставени в натура е сумата на разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използването на персонал за съответната календарна година.

В данъчната основа на разходите в натура като структура се включват всички отчетени счетоводни разходи, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, за календарната година⁷.

Законодателят е предвидил, че когато активите са данъчни амортизируеми активи, вместо счетоводните разходи за амортизации се вземат предвид техните данъчни амортизации.

За определяне размера на данъчната основа на данъка върху разходите, данъчно задължените лица могат да избират отделни **режими** в зависимост от вида на актива – превозни средства, недвижими имоти или други движими активи.

А) Режим за превозните средства

Данъчната основа за разходите в натура, свързани с лично ползване на превозни средства се определя, като общият размер на всички разходи, свързани с превозното средство за календарната година се умножи⁸:

1. по съотношението:

а) между изминатите за лично ползване километри и общите изминати километри от съответното превозно средство, или

б) между часовете на лично ползване на превозното средство и общите часове на използване на превозното средство, или

2. по 50 на сто.

Необходими документи за документална обосноваване на разходите за използване на превозно средство:

1) В случаите когато данъчно задълженото лице е избрало данъчната основа за разходите за лично ползване на превозни средства да се определя като общия размер на всички разходи, свързани с превозното средство се умножи по 50 на сто, за доказване на **документална обосноваване за разходите** не е необходимо да се издава пътен лист или друг подобен документ. Разходите се смятат за документално обосновани само с факта на избора, който лицето е направило да ползва този режим за определяне на данъчната основа⁹.

2) В случаите когато данъчно задълженото лице е избрало данъчната основа за разходите за лично ползване на превозни средства да се определя по съотношението между изминатите за лично ползване километри или броя часове и общите изминати километри или съответно общия брой часове за ползване на съответното превозно средство, за доказване на **документална обосноваване на разходите** е необходимо да бъде издаден пътен лист, с който може да се отчитат изминатите километри за

⁶ Вж. §1, т.26, б. „и“ от ДР на ЗДДФЛ.

⁷ Вж. чл. 215а, ал. 1 от ЗКПО.

⁸ Вж. чл. 215а, ал. 2 от ЗКПО.

⁹ Чл. 10, ал. 6 от ЗКПО.

служебна и лична дейност, както и с отделни договори или дневник за отчитане на съотношението на времето за ползване на превозното средство за служебна и лична дейност. Разходите се смятат за документално обосновани само при наличието на такива документи.

Пример за счетоводно третиране по ЗКПО на лично ползване на служебен автомобил:

Предприятие „Х“ притежава автомобил с цена на придобиване 10 000 лв. То използва автомобила едновременно за дейността и за лични нужди на собственика. По данни от пътните листа през годината автомобилът е изминал 20 000 км, от които за целите на дейността са 15 000 км, а за лични нужди 2 000 км., което се явява 10 % лично ползване. Отчетените разходи за гориво за годината са в размер на 2 500 лв. (при допускане за 6 л. среден разход на гориво за 100 км. и приблизителна цена около 2 лв./л.). Автомобилът се амортизира с данъчна амортизационна норма в размер на 25% (съгласно чл. 55, ал. 2 от ЗКПО), което означава, че не се формират временни данъчни разлики (счетоводната и данъчната амортизация са равни). При тези изходни данни за 2017 г. трябва да се начисли данък върху разходите в натура. Данъчната основа ще се изчисли както следва:

<i>Вид разходи</i>	<i>Сума</i>	<i>% лично ползване</i>	<i>Данъчна основа</i>
<i>Разходи за гориво</i>	<i>2 500</i>	<i>10 %</i>	<i>250 лв.</i>
<i>Разходи за данъчна амортизация</i>	<i>2 500</i>	<i>10 %</i>	<i>250 лв.</i>

Върху общата сума от 500 лв. като се приложи данъчна ставка от 10 %, размера на данък „уикенд“ се определя в размер на 50 лв.

Счетоводната интерпретация е както следва:

1. За отчитане на покупките на гориво:

Дт с/ка Материали	2500,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Горива	2500,00 лв.
Кт с/ка Доставчици	2500,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Доставчик „Х“	2500,00 лв.

2. За отчитане на разходите за гориво, въз основа на отчетите за гориво и отразеното в пътните листа:

Дт с/ка Разходи за материали	2250,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Горива	2250,00 лв.
Дт с/ка Други разходи във връзка с лично ползване	250,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Разходи за горива при лично ползване	250,00 лв.
Кт с/ка Материали	2500,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Горива	2500,00 лв.

3. За отчитане на разходите за амортизация:

Дт с/ка Разходи за амортизация	2250,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Амортизация на Автомобил А	2250,00 лв.
Дт с/ка Други разходи във връзка с лично ползване	250,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Разходи за амортизация при лично ползване	250,00 лв.
Кт с/ка Нетекущи активи	2500,00 лв.
<i>Ан с/ка</i> Автомобил А	2500,00 лв.

За отчитане на разходите за амортизация – поради естеството на разходите за амортизация, които не са реални разходи, а са разходи, които формират годишната данъчна основа по ЗКПО, с оглед на определението за „Разход в натура“, за определяне на данък „уикенд“ се използва данъчната амортизация. Сумата на начисления данък за лично ползване се определя в зависимост от избрания метод на разпределение (по равно, по километри или по време) в частта, изчислена от

съответната данъчна амортизация. Данъчната амортизация не се намалява, тъй като би се получило двойно данъчно облагане, а по проявление, данък „уикенд“ е еднократен данък.

4. За включване на разходите за лично ползване в разходите за основна дейност за избягване на двойно данъчно облагане:

Дт с/ка	Разходи за основна дейност	500,00 лв.
Кт с/ка	Други разходи във връзка с лично ползване	500,00 лв.

5. За отнасяне на разходите от основна дейност (с включени разходи за лично ползване):

Дт с/ка	Печалба и загуба от текущата дейност	500,00 лв.
Кт с/ка	Разходи за основна дейност	500,00 лв.

6. За начисляване на данъка (10 %):

Дт с/ка	Други разходи във връзка с лично ползване	50,00 лв.
Кт с/ка	Други разчети с бюджета	50,00 лв.

7. За плащане на данъка:

Дт с/ка	Други разчети с бюджета	50,00 лв.
Кт с/ка	Разплащателна сметка	50,00 лв.

Б) Режим за недвижимото имущество

Данъчната основа за разходите в натура за лично ползване на недвижимо имущество, се определя¹⁰:

1. чрез фактическото измерване на разходите за лично ползване;

2. когато те не могат да бъдат разпределени чрез измерване, разходите се отнасят към личното ползване, като общият размер на всички разходи, свързани с недвижимото имущество се умножи по съотношението:

а/ площта, използвана за лично ползване и общата площ на съответното недвижимо имущество, или

б/ броя часове на лично ползване на съответното недвижимо имущество и общия брой часове на използване на недвижимото имущество.

Поради сходството с горните счетоводни статии, счетоводното отразяване на разходите за лично ползване на недвижимо имущество е аналогично на това, свързано с движимото имущество.

В) Режим за други активи

Данъчната основа за разходите за лично ползване на други активи, различни от превозни средства и недвижимо имущество се определя в размер на 20 на сто от общия размер на всички разходи, свързани със съответния актив, освен ако данъчно задълженото лице не обоснове документално друг размер на данъчната основа¹¹. Практическото решаване на проблемите, свързани със счетоводното отчитане при този режим е въпрос на счетоводна политика на отделното предприятие, при която следва да се отчитат различните варианти на използване на тези други активи.

В ЗКПО е предвидено общо правило за всички обекти на данъка върху разходите. Според това правило данъкът върху разходите се начислява и дължи в годината на възникване на разходите, независимо дали тези разходи са довели до намаляване на счетоводния финансов резултат за годината на счетоводното им отчитане. Практически в годината, в която реално е ползвана облагата от физическите лица – ползватели, за отчетените счетоводни разходи за тази облага се дължи данък върху разходите, независимо дали тези разходи в своя счетоводен път са стигнали до

¹⁰ Вж. чл. 215а, ал. 3 от ЗКПО

¹¹ Вж. чл. 215а, ал. 4 от ЗКПО

текущия финансов резултат или са акумулирани в незавършено производство, продукция, дълготраен материален актив или са отчетени за сметка на капиталови пера/капиталови приход или капиталови разходи¹².

Доходите в натура, обложени с данък върху разходите по реда на ЗКПО, не се третираат като облагаем доход за физическото лице, ползвател на тези доходи¹³. Следователно физическите лица не заплащат данък върху доходите, когато ползват фирмени активи или персонал за лични цели.

Едноличните търговци са изключени от посочения режим. Когато данъчнозадълженото лице е едноличен търговец, той не може да се ползва от описаните права, независимо, че определя данъчната си основа по реда на ЗКПО.

4. Данъчна ставка

Ставката за данъка върху разходите, предоставен в натура е 10 на сто¹⁴. Данъкът се определя веднъж годишно по реда на ЗКПО, декларира се в годишната данъчна декларация, със срок за плащане до 31 март на следващата година.

В заключение, трябва да се има в предвид, че това е една твърде сложна, противоречива и дискуссионна материя, както за бизнеса, така и за данъчните органи. Предприятието избира дали да отнесе разходите в натура в облагаемия доход на лицата, ако са налице условията за тяхното отнасяне като облагаем доход. В противен случай, те се явяват като окончателен данък върху разходите по ЗКПО.

ЛИТЕРАТУРА:

[1] Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28.11.2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност, ОВ L 347 от 11.12.2006 г.

[2] Закон за корпоративното подоходно облагане, Обн. в ДВ бр. 105/22.12.2006 г., посл. изм. и доп. в ДВ бр. 97/06.12.2016 г.

[3] Закон за данъците върху доходите на физическите лица, Обн. в ДВ бр. 95/24.11.2006 г., посл. изм. и доп. в ДВ бр. 98/09.12.2016 г.

---

¹² Доходите в натура, обложени с данък върху разходите по реда на СИТА, не се третираат като облагаем доход за физическото лице, ползвател на тези доходи¹². Следователно физическите лица не заплащат данък върху доходите, когато ползват фирмени активи или персонал за лични цели. В други страни на ЕС това е доход и за него физическите лица дължат данък.

¹³ Вж. чл. 24, ал. 4 от ЗДДФЛ и §1, т. 83 от ДР на ЗКПО

¹⁴ Вж. чл. 216 от ЗКПО

LEGAL AND ACCOUNTING ASPECTS OF THE "WEEKEND" TAX IN THE LIGHT OF THE CORPORATE BENEFIT LAW

Valentina Staneva¹, Lubka Tzenova²
valiastaneva@abv.bg, lubka_tzenova@abv.bg

¹*Todor Kableshkov University of Transport; 158 Geo Milev Str., Sofia;*

²*International Business School, 14 Gurko Str., Botevgrad;
REPUBLIC OF BULGARIA*

Key words: *weekend tax, in-kind expenses, personal consumption, fixed assets, proportional tax deduction.*

Abstract: *The amendments to the Corporate Income Tax Act (SG No. 75/2016) in the Republic of Bulgaria specify the application of the "weekend" tax. The objective is to create a mechanism for the taxation of the personal use of company assets, reported as costs in kind related to their own, hired or made available for use. Amendments and additions to tax legislation are justified by the need to harmonize our tax legislation with the established European practice in this field by taxing profits.*

At present, there is no methodology for applying the new legal requirements to the personal use of company assets in the formation of the tax financial result as a basic component of the tax base of the profit tax. There is uncertainty about its legal application and accounting coverage. Under the law, three alternative legal options are available from which taxable persons may apply if they have decided to use a company asset for both personal and corporate purposes.

The purpose of this report is to propose possible options for a correct legal and accounting interpretation of the "weekend" tax in the light of the changes foreseen in the tax legislation in force since the beginning of 2017. The present research will help clarify the legal and accounting requirements. For the precise application of tax legislation in respect of this new tax.